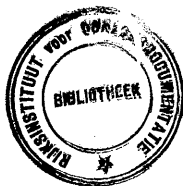
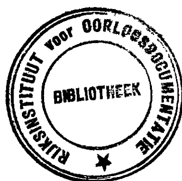
De oorsprong van ons volk

DOOR DR. R. STRÖBEL

WESTLAND-SERIE 1

De oorsprong van ons volk.

5000 jaar Noordsch-Germaansche kultuurontwikkeling

(met 5 kaarten)

door Dr. R. Ströbel.

Germaansche Drachten in het oudere bronzen tijdperk pl.m. 1600 voor onze jaartelling.

De Germaansche Geschiedenis, een krachtbron voor ons volk.

Zijn de gebeurtenissen van voor 5000 jaar voor ons tegen=woordig nog van belang? Is het niet voldoende, indien we ons in den tegenwoordigen tijd als één levend volk gevoelen? Beteekent terugblik geen vermoeide ouderdom? Zeer zeker niet. Overal in de Geschiedenis zien we, dat juist volkeren, die uitbotten, die stijgen, hunne beste krachten aan voor=beelden uit het verleden ontleenen. Voor de Grieken betee=kende hunne bevrijding van het Turksche juk, honderd jaar geleden, een sterke verwijzing naar hun Oudheid. Mussolini heeft het nieuwe Italië bewust op de fundamenten van het oude Rome opgebouwd. Indien de Japanners heden be=wijzen, dat ze boven de Chineezen verheven zijn, dan komt dat niet in de laatste plaats daardoor, dat de Japanners ondanks alle Europeesche moderniseeringen, de traditie van hun volk trouw bleven, terwijl de Chineezen geloofden, dat

ze ongestraft de volksche gebruiken over boord konden werpen.
De Germanen hebben hun oude gebruiken zorgvuldig behoed. Tacitus bericht ons van een sage, die de oorsprong van hun volk behandelde, en van de heldenliederen, die de daden van hun vaderen bezongen. Ook die Germaansche volkeren, die zooals de Goten duizenden kilometers van hun geboortegrond weggetrokken waren, wisten nog na eeuwen hun herkomst en den weg waarlangs zij getrokken waren.
Herinneringen aan belangrijke gebeurtenissen uit die Germaansche tijdperken zijn in sagen en sprookjes, zelfs tot op heden, behouden gebleven.
Dat de Germanen niet slechts mondelinge overleveringen bezaten, kunnen we reeds uit Runenachtige teekens in het steenen tijdperk, en vooral ook uit de symbolische teekeningen der Zweedsche rotsinschriften afleiden.

Het misdrijf tegen de kultuur onder Karel de Groote heeft ons oudste verleden aan ons ontrukt.

Dat we nu weer met moeite in de Germaansche Oudheid zoeken en tasten moeten, komt daardoor, dat in het begin der Middeleeuwen, de Germaansche overleveringen bewust en kunstmatig werden vernield. Slechts in de oude boerengewoonten in den Kerstnacht en Johannesvuur schemeren de oude Germaansche gebruiken bij feestelijkheden door den Christelijken dekmantel heen. De wetenschap omtrent onze voorvaderen werd niet alleen onderdrukt, doch wat nog ergere gevolgen had, vervangen door overleveringen, die aan onzen aard volkomen vreemd waren. Karel de Groote heeft Romeinsch Recht, Romeinsche kunst en Romeinschen godsdienst ingevoerd, in de plaats van de oude volksche zeden en gewoonten. Zijn zoon Lodewijk de Vrome voltooide Karels werk, doordat hij de Germaansche heldenliederen verbrandde. Ontbloot van ieder zelfbewustzijn staarde de toonaangevende intelligentie in spanning naar het Zuiden, waar alle kultuur zou zijn ontstaan. Joden, Egyptenaren en Babyloniërs hield men voor de scheppers van een hoogere kultuur. Vandaar, zoo zei men, zou de kultuur naar de Grieken en Romeinen gekomen zijn. De barbaarsche Ger-

manen echter zouden in den tijd der volksverhuizingen de heerlijke kultuurwaarden van het Zuiden vernield hebben. Ten slotte zouden zij zich echter aan de hoogere kultuur der Romeinen onderworpen hebben. Eerst daardoor zou dan het licht in de donkere wouden van Germanië doorgedrongen zijn, eerst daardoor zouden de Germanen van een wild natuurvolk tot een Kultuurvolk geworden zijn.

Alle invloed van vreemde elementen kon toch niet verhinderen, dat ons volk zich rekenschap begon te geven van zijn voorgeschiedenis.

Zooals Luther zich in godsdienstig opzicht van Rome had losgemaakt, geloofden velen in zijn tijd nu ook in kultureel opzicht zich van Rome te kunnen losmaken, en zich weer aan het eigen verleden te kunnen binden. Uit het nieuw ontdekte boekje „Germania" van Tacitus kwam men van allerlei te weten over onze voorvaderen. Maar toch voerden al deze bemoeiingen niet tot een verlevendiging van onzen Voortijd, want de brug tot dien Voortijd was door een Kultuur, die aan ons wezen vreemd was, afgebroken. Men zag onze voorvaderen slechts met het oog van een vreemde, van een Romein, aan wien men de eenige berichten te danken had, en die nog dikwijls verkeerd begrepen werden of kwaadwillig verdraaid.
De onweerlegbare getuigen der vondsten bij opgravingen wist men nog niet te verklaren, en zoo waren de pogingen weer met onzen Voortijd in aanraking te komen, van te voren tot mislukking gedoemd. De opstanding na de Bevrijdingsoorlogen had de wetenschap van de Germaansche menschen tot nieuwen bloei gebracht. Steeds zeldzamer werden de stemmen, die beweerden, dat de Germaan een roofdier was, dat sliep, indien het niet jaagde, zoop of vrat. Men begreep, dat de tot nu toe gevolgde Romeinsche richting van onderzoek vervalscht was. Onze eigen oude Kultuur werd nu met veel ijver aan het licht gebracht. De gebroeders Grimm verzamelden Recht, Taal, Sprookjes en Sagen van onzen Germaanschen Voortijd. Gelijktijdig met den Deen Thomsen ontdekte Danneil, dat al de verzamelde oudheden niet slechts zeldzaamheden waren, die men om

hun merkwaardige vormen bewondert, doch dat zij docu=menten van de vroegste ontwikkeling onzer voorvaderen voorstelden. Hij las uit die vondsten, dat als oudste trap van ontwikkeling er een steenen tijdperk, toen een bronzen periode en eindelijk het tijdperk tot ontwikkeling kwam, waarin het ijzer bekend was. Drie perioden van mensche=lijke wording. Op grond zijner opgravingen ontdekte Lisch de hoogere cultuur der Germanen in het bronzen tijdperk tegenover het gelijke tijdperk bij de Zuidelijke volkeren. Het is ook geen toeval, dat hij voor de eerste maal de aandacht vestigde op het Hakenkruis, dat in de leemen urnen der Germanen ingekrast was, en daaraan een heilige beteekenis toeschreef. Zooals het toen ontkiemende bewust=zijn der Germaansche eenheid door de reactie in het midden der laatste eeuw met geweld onderdrukt werd, zoo zou ook het hoopgevende begin der onderzoekingen naar een Ger=maansche voorhistorische geschiedenis door de oude Romaan=sche wetenschap, die alle Heil in het Zuiden zocht, grondig vernietigd worden. De Directeur van het Romeinsch=Ger=maansch museum in Mainz, Ludwig Lindenschmit, geloofde zelfs, dat de Germanen tot den tijd der Romeinen op de ontwikkelingstrap van het steentijdperk waren blijven staan. De heerlijke kunstvoorwerpen in brons hield hij alle voor ingevoerd uit de landen om de Middellandsche Zee. Zelfs beweerde hij, Italiaansche kooplieden te herkennen in de lijken, in goedpassende wollen kleeren gehuld, ge=vonden in kisten gemaakt van uitgeholde boomstammen op Jutland en Sleeswijk=Holstein, want Germanen kon hij zich slechts voorstellen, gehuld in dierenvellen en bewapend met zware knotsen.

De hier aangeduide, ons heden ongelooflijk lijkende voor=stellingen over onze oudste voorvaderen, heerschten alge=meen, toen Gustaaf Kossina, voortbouwend op Danneil en Lisch, zijn strijd om onzen eigen Voortijd begon. Het woord van Jacob Grimm: „Daar ik besefte, dat zijn Recht, zijn Taal en zijn Oudheid veel te laag geplaatst werden, wilde ik mijn vaderland verheffen", plaatste hij aan het begin van zijn baanbrekend boek: „Die deutsche Vorgeschichte eine hervorragend nationale Wissenschaft". Kossina grondt dezen eeretitel der Geschiedenis van den voortijd op de

woorden: „Wie ons vroegste en eigenste Wezen rein en onvervalscht op zich wil laten inwerken, moet het aan de vroegste Geschiedenis vragen. En daardoor bezit deze wetenschap zoo'n groote waarde voor het heden en wel door haar groote nationale beteekenis."
In 1895 had Kossina in zijn voordracht, gehouden te Kassel met behulp van de door hem uitgewerkte geniale archaeologische methode, het oudste woongebied der Germanen nauwkeurig begrensd. Later heeft hij ook den Noordschen oorsprong van de Indogermanen kunnen vaststellen. Daardoor was duidelijk bewezen, dat deze landen en het Noordsche Ras reeds sedert de vroegste tijden in het middelpunt van de Europeesche gebeurtenissen gestaan hadden.

De Noordsch-Indogermaansche Boerenstand in den jongeren steentijd. (ong. 3000-1800 voor onze jaartelling.)

Wanneer begint eigenlijk de vroegste Germaansche geschiedenis? Zij begint op dat tijdstip, waarop die Rassenkern in deze landen zich vormde, die later voor de ontwikkeling der Germanen kenmerkend zou worden. Het kerngebied van het Noordsche Ras in Noord-Duitschland en in het Zuiden van Skandinavië was echter eerst laat voor menschen bewoonbaar. In golven, die zich herhaalden, stieten de skandinavische ijsmassa's tot het gebergte van Midden-Duitschland door. Eerst tegen het eind van het oude steentijdperk, ongeveer 10.000 jaar voor onze jaartelling, smolten die gletschers dan voorgoed.
Daardoor trok het rendier, dat van een koud klimaat houdt tegelijk met den smeltenden ijsrand Noordwaarts. Hem volgt natuurlijk de rendierjager. Het waren zeker niet alleen Noordsche menschen, die toen Noord-Duitschland bewoonden. Eerst in den loop der tijden toonde zich het Noordsche- en Westfaalsche Ras, superieur in den strijd met de natuur der Noordsche landen, terwijl diezelfde Rassen onder den

milden zuidelijken hemel hun weerstand spoedig verloren en wegsmolten. In het tijdsverloop na den IJstijd, het midden steentijdperk, dat men tusschen 10.000 en 3.000 voor onze jaartelling kan stellen, hebben zich dus de Rassenverhoudingen en de gebiedsverhoudingen in Europa gevormd. In het Noorden de blonde rassen met langen schedel, het Noordsche en het Westfaalsche Ras, terwijl in het Zuiden de donkerharige rassen overwegen, voornamelijk het Oost- of Alpineras en het West- of Middellandschezeeras. Vanaf het begin toont het Noordsche ras, dat het verheven is boven de naburige volkeren.

De Germaansche Geschiedenis begint niet met Karel de Groote, doch met de hunnebedden op de heide.

Zoo zegt Alfred Rosenberg eens; bij het beschouwen van deze machtige steenen doodenhuizen ontkomt niemand aan het gevoel van diepen eerbied voor onze oude geschiedenis. En de wetenschap bevestigt dezen indruk. De oudste verbreiding van die groote steenen graven aan de Zuid-Zweedsche-, Deensche- en Noordduitsche kusten, toont ons het land van den oorsprong der Noordsche cultuur, bij het begin van het jongere steenen tijdperk. De in die steenen graven liggende dooden, behooren tot het Noordsche-, en in het bijzonder tot het Westfaalsche Ras. De aan de dooden meegegeven gereedschappen en wapens vertoonen een kunststijl, die zeer veel overeenkomst heeft met dien van tegenwoordig. Dit oudste Noordsche volk moet technisch zeer begaafd geweest zijn, om deze uitstekende wapens en gereedschappen te vervaardigen, vooral echter om deze graven te bouwen. Zonder kraan of machine, slechts met behulp van een hellend vlak uit aarde gebouwd, werden door middel van hefboomen en rollen tot 500 centenaars zware rotsblokken op elkaar gestapeld. Deze bouwwerken waren slechts mogelijk door den georganiseerden arbeid eener groote gemeenschap. Er moet dus 3.000 jaar voor onze jaartelling bij onze voorvaderen reeds een staatkundig verband bestaan hebben. Gedenkteekenen voor de eeuwigheid hebben de Noordsche menschen voor hunne dooden niet als dwangarbeid, doch uit eerbied gemaakt.

De groote steenen graven getuigen van den hoogen eerbied, dien de Noordsche mensch voor zijn dooden had

De gedachte aan een scheiding van lichaam en ziel was tijdens het steenen tijdperk ook in het Noorden eerst onbekend. In die oude beschouwing steekt een diepe waarheid, die het moderne materialisme evenzeer over het hoofd gezien heeft, als de algemeen in de Middeleeuwen aangenomen houding, die te veel op het hiernamaals gericht was en die de rassenleer ons heden ten dage weer aantoont, n.l. dat er tusschen lichaam en ziel zeer enge van geslacht tot geslacht voortlevende verbindingen bestaan.
Daar men zich in den steentijd het voortleven na den dood lichamelijk dacht, zorgde men liefdevol voor de dooden, en bouwde men hen een onvergankelijk huis en voorzag hen van alles wat ze na den dood noodig hadden. In het begin van den jongeren steentijd zijn die Noordsche grafkamers nog betrekkelijk klein en eenvoudig gebouwd, later volgde de vergrooting dezer gedenkteekens tot groote steenen kamers, die de volksmond hunnebedden of reuzenkamers noemt.
Zij dienden niet slechts tot begraving van één doode, doch waren als familiegraven eeuwenlang in gebruik. Dikwijls voert een gang, die afgesloten kan worden, naar binnen. De wanden van de tot 15 meter lange grafkamer bestaan uit zorgvuldig gespleten rotsblokken, die met hunne gladde zijde naar binnen zijn gekeerd. De openingen tusschen de groote rotsblokken werden met kleinere steenen en met leem gevuld. Niet alleen in het inwendige vindt men gaven voor de dooden, doch ook in den gang staan potten met spijzen en vindt men aschhoopen van altijd weer ontstoken vuren. Men bracht dus de dooden van tijd tot tijd spijzen en stak voor hen een vuur aan ter verwarming, vooral in November, als de herfststormen begonnen. De gewoonte om op Allerzielen lichtjes op de graven te laten branden, is waarschijnlijk afgeleid van de gebruiken onzer oudste voorvaderen. Er bevinden zich in dien tijd van de groote graven met gangen reeds sporen die wijzen op een geloof aan de ziel. Zoo werd toen het graf door een kring van steenen

omgeven. De boeren van het Noorden noemen dezen steenenring den banring en zeggen, dat hij het gebied van de dooden begrensde. Op den grafheuvel of daarnaast plaatste men dikwijls een grooten steenen pijler als rustplaats voor de ziel, die men zich in de gedaante van een vogel dacht. Uit deze steenen voor de ziel heeft zich onze grafsteen ontwikkeld. Aan het einde van het jongere steenen tijdperk werden nog slechts kleine steenen kisten in lage grafheuvels gebouwd. De gedachte aan het voortleven van den doode als ziel maakte het bouwen van de groote steenen graven overbodig. Dikwijls bevindt zich in den achterwand van deze steenen kist een rond gat, dat in den volksmond het zielsgat heet. Men dacht, dat uit dat gat de ziel van den doode wegvloog. De mannen, die in die kisten begraven zijn, dragen uitstekende wapenen, waaronder dolken uit vuursteen met een lemmet, zoo dun geslepen en bewerkt, dat het schijnt, alsof zij nauwelijks voor het werkelijke gebruik geschikt zijn. De vrouwen dragen rijke versierselen van barnsteen zooals zij bij haar leven slechts op feestdagen gedragen hebben. Deze gaven aan de dooden laten vermoeden, dat men zich het hiernamaals voorstelde, als met meer strijd en vreugde gepaard, dan gedurende het leven. Dat doodenrijk was een Zonnerijk. Heiligdommen aan de zon gewijd, die gelijktijdig begraafplaatsen waren, zijn op verschillende plaatsen bekend. Beroemd is de begraafplaats van Stonehenge in Engeland, waaraan een groote renbaan verbonden was. Bij de zon- en doodenfeesten werden ter eere van de dooden sportwedstrijden, in 't bizonder wedstrijden met paard en wagen, gehouden. Zon- en doodenvereering waren eng met elkaar verbonden. In den Noordschen kultuurkring treedt aan het einde het jongere steentijdperk voor het eerst het Hakenkruis op, als symbool van de gelukbrengende zon en van het opnieuw ontstaande leven. Dat het geloof aan een ziel, het geloof aan een ander nieuw leven, na den dood, aan het einde van dit vroege steenen tijdperk in het Noorden, het geloof aan het verderleven van het lichaam na den dood overwonnen had, bewijst het gebruik van verbranding der dooden, ontstaan ongeveer 2000 voor onze jaartelling. Het behouden van het lichaam was onnoodig geworden, door de verbranding werd de ziel

van de laatste resten van het lichaam bevrijd. In het bronzen tijdperk raakt de doodenverbranding bij de Germanen meer en meer in gebruik. Eerst onder vreemde invloeden, in de periode na Christus, hebben zij het begraven der dooden weer ingevoerd. Tot in den laatsten tijd echter blijft de grafheuvel, als gedenkteeken voor de dooden, in het Noorden bestaan en evenzoo de gedachte aan het doodenhuis, waaraan reeds in het steenen tijdperk keuken en woonruimte, ja zelfs deur en vuurhaard aangeduid zijn.

De huizen der levenden waren gebouwd naar het voorbeeld der Noordsche doodenhuizen

Jammer genoeg bleven die houten huizen niet zoo goed in stand als de steenen begraafplaatsen. Er is beweerd, dat de Germanen de bouwkunst niet verstonden. Niets is onjuister dan dit. Het bouwmateriaal van het Noorden was echter geen koude steen, zooals in het Zuiden, doch levend hout. Uit het Noordsche kerngebied zelf zijn slechts weinige resten van die houten gebouwen uit den steentijd voor ons behouden gebleven, maar in Zuidwest-Duitschland, dat de Noordsche mensch eerst in het latere steenen tijdperk bewoonde, ongeveer 2500 voor onze jaartelling, zijn Noordsche huizen, vooral onder de beschuttende veenlaag van het opperzwabische Federseemoeras en aan de Bodensee in uitstekenden staat bewaard gebleven. Het zijn 6 tot 9 meter lange rechthoekige huizen met gevel. De oudere bestaan slechts uit een groote hal en een open voorruimte aan de gevelzijde, terwijl bij de latere huizen deze voorruimte door een dwarswand gesloten en tot keuken ingericht is. In het Federseemoeras heeft men een geheel dorp uit het steenen tijdperk opgegraven. Het was een echt vrij plaatsdorp, zooals het tot heden bij Germaansche volken gewoonte is. Niet eng en op elkaar geperst, zooals in het Zuiden, stonden de huizen, doch vrij en trotsch verhieven zich de met riet bedekte gevels. Slechts één huis overtrof alle anderen iets in grootte, het huis van den leider van het geheele vrije dorp. Van sterke eikenplanken gebouwd stond het op een uitgezochte plaats aan den rand van het dorpsplein. In het midden van dit plein verhief zich een gebouw, dat zich van alle andere

sterk onderscheidde. Een groot portaal voerde vanaf de breede zijde van het gebouw naar het inwendige. Keuken en vuurplaats ontbraken. Het was dus het vereenigingshuis, het Raadhuis. Orde heerschte er in een Noordsch dorp uit het vroege steentijdperk. Maar niet de slaafsche onderwerping aan den Despoot, zooals wij dit zien in het Zuiden; de schreeuwende tegenstelling tusschen prachtige paleizen en ellendige hutten, maar de vrije ordening onder den uitverkoren leider. Naast de direct op den grond gebouwde huizen heeft men vooral in Zuidwest-Duitschland en in Zwitserland paalwoningen gevonden. Vroeger is beweerd, dat de menschen uit den steentijd, uit vrees voor wilde dieren, hun huizen in het water gebouwd zouden hebben. De opgravingen van Prof. Reinerth aan de Bodensee hebben bewezen, dat de paalwoningen visschersdorpen waren, die het grootste deel van het jaar op den drogen veenbodem stonden, en slechts in den tijd der voorjaarsoverstroomingen door het water omspoeld werden. De technisch moeilijke bouw op palen is eerst sedert het indringen der Noordsche menschen in Zuidwest-Duitschland in zwang gekomen.

Bewoonbaar was het inwendige van het Noordsche huis in hooge mate

Bij Unteruhldingen aan de Bodensee heeft Prof. Reinerth Noordsche paalwoningen, naar gegevens van zijn opgravingen, compleet ingericht. Zoo'n huis uit den steentijd verschilt niet zoo heel veel van een tegenwoordig boerenhuis. Vanuit de open voorhal treden wij door een in scharnieren draaiende deur, eerst in de keuken. In een hoek staat een groote oven om te bakken, daarnaast een handgraanmolen. Niet minder dan twaalf graansoorten zijn in paalwoningen gevonden, meer dan ergens nu een boer verbouwt. De kleine ongezuurde valdebroodjes vormden echter slechts een toespijs bij visch en vleesch. Op snoek, meerval en karper maakte de paalbewoner jacht met netten, haken en harpoenen. Oeros, beer, eland, hert en wildzwijn werden met pijl, boog en speer in het woud geveld. Daarnaast bezat de Noordsche mensch reeds alle tegenwoordige huisdieren, behalve het pluimvee. Appelen, vlas en maanzaad en allerlei

groenten en sla werden in den tuin verbouwd. Aan de Bodensee heeft men uitgeperste appelresten gevonden, die op mostbereiding wezen. Appelen en peren werden, zooals de vondsten aantoonden, in stukken gesneden en voor den winter gedroogd. Ter bewaring van al deze voorraden dienden groote vaten, terwijl kleinere potten als gebruiks-voorwerpen voor koken en eten dienden. Wat verschillende gebruikte modellen als kruiken, borden, schotels, schalen, nappen, flesschen enz. betreft, kende de Noordsche mensch uit den steentijd er meer dan heden, in welke keuken ook gebruikt worden. Het mooiste echter zijn de prachtig gesneden en gladgepolijste houten schotels en lepels en de welgevormde bijlstelen met dikken knop aan het einde. Al deze voorwerpen konden evengoed uit een hedendaagsch boerenhuis in Zweden of Duitschland afkomstig zijn. Aan de andere zijde van de keuken zien we den loodrechten weefstoel. Net en keperweefsel kon de mensch uit den steentijd vervaardigen. De weefsels en borduursels der paalwoningen staan, zooals algemeen wordt aangenomen, ver boven de egyptische weefsels uit denzelfden tijd. Nu betreden we de woonruimte. De met gele leem bestreken wanden werden met gekleurde teekeningen versierd of met berkenbast bekleed, of ook met kleurig bewerkte kleeden behangen. Naast den zorgvuldig uit steenen opgebouwden vuurhaard bevonden zich resten van banken en kasten. Ook allerlei machines, zoo bijvoorbeeld het steenboorapparaat tot het doorboren der strijdbijlen en de slingerzaag, waarmee men rechthoekige bijlen uit den harden rotssteen sneed, behoorden tot het huisraad der menschen uit het steenen tijdperk. De menschen, die al deze kunstrijke voorwerpen vervaardigden, die in deze mooie groote huizen woonden, waren geen halfnaakte nomaden, het waren onze voorvaderen, die in den jongeren steentijd den grondslag voor onze kultuur, den gezeten boerenstand, gevormd hebben.

Wie zijn de Indogermanen?

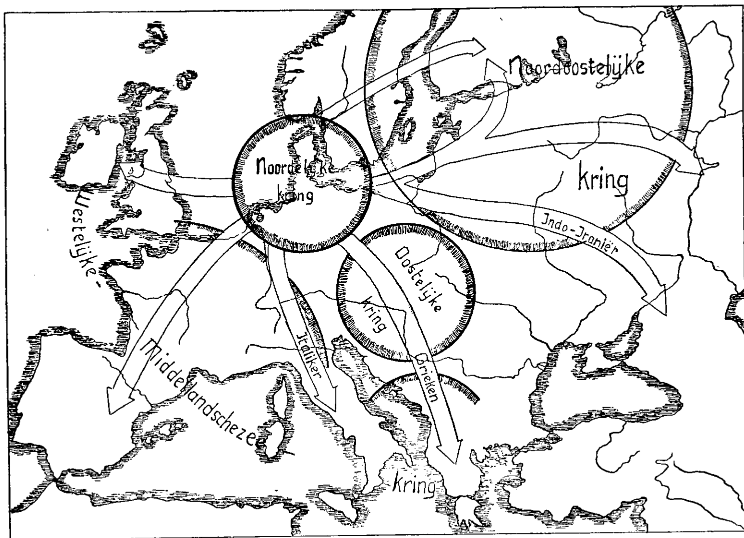
Alle volkeren van Indië over Voor-Azië tot naar Spanje toe, en Noordwaarts tot de Germaansche landen van het Noorden, spreken talen, die met elkaar verwant zijn. Zoo heet

vader in het latijnsch Pater. In het Indisch Pita enz. Het onbekende Moedervolk van al deze volken noemde men in 1825 Indogermanen, en wie het woord Germanen niet gaarne gebruikte, zei ook wel Indo-europeanen. Nu echter zocht men naar den oorsprong van dit oervolk. Het heerschende begrip was, dat de Indogermanen uit Azië gekomen waren, daar men juist het Oosten voor den geboortegrond van alle kultuur hield. Maar de taalvorming alleen kon deze vraag niet oplossen. De Voorhistorie moest hun door de methoden van Gustaaf Kossina licht brengen. Kossina heeft aangetoond, dat de kultuurgoederen, die voor de latere indogermaansche volken van beteekenis zijn, in de Noordschen kultuurkring van den vroegen steentijd voor het eerst optreden, dat dus de Indogermanen of Ariërs oorspronkelijk uit het Noorden kwamen en tot het Noordsche- of Westfaalsche ras behooren. Bij alle Indogermaansche volkeren, ook in hunne vroegste tijden, treffen we blonde menschen met blauwe oogen aan. Toen tegen het einde van het jongste steenen tijdperk het klimaat droger werd, begon uit gebrek aan voedsel de Indogermaansche landverovering in twee groote golven. De eerste golf ging uit van het meer Westfaalsche gebied der groote steenen graven aan de Oostzee. Ze vond haar einde ongeveer 2500 j. v. onze jaartelling in den Zuidwesthoek van Duitschland en aan de Zwarte Zee. De tweede golf, die haar kerngebied meer zuidelijk, vooral in Thüringen had, reikte verder. Bij de Thüringsche Noordsche menschen overwoog het Noordsche ras en wij herkennen hun nalatenschap in het zoogenaamde „Snoeraardewerk". Doordat om de vaten zoolang de leem daarvan nog zacht was, snoeren gewonden werden, waarvan de afdrukken dan een levendig patroon vormden. Deze tweede Noordsche golf omvatte ca. 2000 v. Chr. bijna geheel Europa. Naar het Westen reikt zij tot Spanje en Engeland, naar het Zuiden over den Gothardpas tot in Italië, waar het volk der Italikers ontstaat, waaruit de Romeinen voortgekomen zijn. In het Zuidoosten gaat het over Silezië naar Hongarije en Zevenbergen, en langs het Morawa- en Wardardal naar Griekenland, waaruit zich het volk der Hellenen ontwikkelt. De trek naar het Oosten gaat over Polen, Zuid-Rusland en Perzië naar Indië. Sommige kleine deelen gaan ook naar

Klein-Azië en verder zuidwaarts. In het Noordoosten wordt ten slotte Finland en Rusland tot aan den Oeral hun woongebied.

Noordsch-Indogermaansche cultuur is het bindmiddel voor Europa.

De Indogermanen kwamen op hun zwerftochten niet in onbewoonde gebieden. Zij kwamen in het Zuiden, Oosten en Westen met de daar wonende volkeren in aanraking en gingen in burchten, die zij eerst gedurende hun trek bouwden, als heerschers over de onderworpen zuidelijke volken, of als boeren onder die volken, wonen. Het bevolken van zulke groote gebieden in betrekkelijk korten tijd kunnen wij slechts begrijpen, wanneer we de groote levenskracht der Indogermanen in oogenschouw nemen, en daarnaast het feit, dat zij het eenige volk van Europa waren, dat reeds in het steenen tijdperk werkelijke strijdwapenen bezat: prachtig gevormde dolken uit vuursteen, steenen strijdbijlen en knotsen, die op de morgensterren uit de Middeleeuwen leken. Naast hun strijdbare houding was het echter vooral hun kultureele meerderheid, die de Indogermanen tot de beheerschende laag van de zuidelijke volken worden liet. Van de talrijke geschenken, die de Indogermanen Europa gebracht hebben, worden hier slechts eenige opgenoemd: de hoekploeg, de rechthoekige bijl, het paard, dat het eerst in Duitschland getemd werd volgens de aanwijzingen bij opgravingen gevonden, de wagen, waarvan de oudste afbeeldingen gevonden zijn in de steenen kist van Züschen bij Fritzlar. Een werkelijk symbool voor den trek der Indogermanen is het Noordsche huis. Waar de Noordsche volken komen, bouwen zij die groote een- en tweekamer-gevelhuizen, met de kenmerkende open voorhal, inplaats van de kleine ronde hutten uit het Zuiden en een cellenbouw met plat dak. In het Zuiden, waar het hout als bouwmateriaal schaarsch wordt, werden diezelfde Noordsche huizen met puntgevels uit steen gebouwd. In het Grieksche Megaronhuis en tempel is het Noordsche huis tot in lateren tijd behouden gebleven. Iedere Grieksche tempel heeft een open voorhal, een Ante en ofschoon uit steen gebouwd, spreken we toch van het gebindte.

Kaart 1. De Europeesche oervolken en de landverovering der Indogermanen tusschen 3000—1800 vóór onze jaartelling.

De ontwikkeling van het Noordsche woonhuis tot tempel is echter eerst later gevolgd. Evenmin als de latere Germanen hebben de Noordsche Indogermanen hun goden in tempels vereerd. Dat de Indogermanen hun goden uit het Noorden meebrachten, bewijst de taalverwantschap. Zoo heet de Germaansche god Tyr-Ziu in het latijnsch Jupiter = Jovs-pater, in het Grieksch Zeus en in het Indisch Diaus. Ook in het burgerlijke leven hebben de Germanen in het Zuiden veel veranderd. Wij hebben vele bewijzen, dat in het Zuiden vroeger het Moederrecht heerschte, waar het familieverband naar moederszijde heerschte. De plaats van den vader wordt daardoor een ondergeschikte. Wij kunnen daarom niet van een familie spreken naar onze opvatting. Eerst de Noordsche Indogermanen hebben den vader als hoofd der familie, evenals ook het huwelijk met één vrouw naar het Zuiden overgebracht. Ofschoon de familie naar den vader genoemd werd, beteekende dat geen ondergeschikte plaats voor de vrouw; integendeel, reeds begrafenissen in het steenen tijdperk, in het Noorden, toonen aan, dat men bij het begraven aan de vrouw, wat betreft de giften aan de doode, de eer die men haar bewees, en de zorg die men aan haar graf besteedde, minstens gelijk was aan alles, wat men in dit opzicht voor den man deed. In het verloop der tijden hebben de Indogermanen zich echter langzamerhand met de inheemsche bevolking in het Zuiden vermengd. Vooral in de kunst laat zich de vermenging van Noordsche- en Zuidelijke kunst zeer gemakkelijk aantoonen. Zoo zien wij heden de klassieke volkeren uit het Zuiden, de Grieken en Romeinen, niet als een volk in zichzelf geheel onafhankelijk, niet als een eenheid in zichzelf, maar herkennen den overheerschenden invloed van den Noordschen mensch in hun ras en kultuur. Door oorlog onder elkaar, echter ook door de verwelking en verslapping, opgetreden onder invloed van de gemakkelijker levensomstandigheden in het Zuiden, zijn de Noordsche beheerschende lagen in die volken ten onder gegaan. Door den ondergang van het Noordsche ras in die volken, moest ook noodzakelijkerwijs hun kultuur ondergaan, daar die kultuur door het Noordsche ras gedragen werd. Alleen door den ondergang van het Noordsche ras als heerschend gedeelte, is de ondergang van de Indische-, de Perzische-, de

Grieksche- en de Romeinsche kultuur te verklaren. De Germanen uit den tijd der volksverhuizingen hebben niet, zooals een vroegere geschiedschrijving ons heeft willen wijsmaken de oude kulturen van het Zuiden vernield, maar zij hebben op haar puinhopen de Noordsche grondvesten van Europa vernieuwd en daardoor het hedendaagsche Europa geschapen.

Hoogtepunt van Germaansche cultuur in het bronzen tijdperk.

(1800-800 voor onze jaartelling)

Uit de vermenging van, aan het einde van het steenen tijdperk, uit het Noorden komende Indogermanen met de oerbevolking der Zuidelijke landen ontstonden de Europeesche volken der Italianen, Grieken, Kelten, Illyriërs, Thraciërs, enz. Een deel der Indogermanen was echter in hun kerngebieden gebleven, en had zich niet met vreemd bloed vermengd, dat waren de Germanen. Wij spreken, sedert het einde van de Indogermaansche volksverhuizing, sedert het begin van het bronzen tijdperk, van Germanen, die weer hetzelfde gebied aan Oost- en Noordzeekust bewonen, waar eens de Indogermanen voor het begin van hun volksverhuizing woonden. De Germanen zijn dus de eenige zuivere nakomelingen van de Noordsche Indogermanen. Zij, die naar de oude vervalschte leer, als het laatste Europeesche volk de zegeningen van een hoogere kultuur deelachtig geworden zouden zijn, vormen in waarheid den stam, de bakermat der Europeesche volken. Geen wonder, dat de Germanen blijk gaven verheven te zijn boven de hen omringende volkerenmengsels, en hen altijd opnieuw weer nieuwe bloed- en kultuurwaarden ten geschenke gaven. De eerste periode van de Germaansche ontwikkeling, het bronzen tijdperk, staat echter niet in het teeken van aanval en strijd, maar zij is, na het verlies van bloed door de Indogermaansche volksverhuizing, een tijd van een rustig rijpingsproces en ongelooflijken bloei der kultuur.

Een uitdrukking van hun innerlijke houding is de kleederdracht der Germanen

Het is een zeldzaam geluk, dat in de lijkenkisten uit boomstammen, gevonden in Jutland en Sleeswijk-Holstein uit den ouderen Bronstijd, ongeveer 1000 voor onze jaartelling, niet slechts de oudste germaansche kleeding, maar de oudste complete drachten behouden zijn gebleven. Door de luchtdichte afsluiting der grafheuvels heeft het looizuur, afgescheiden door de eiken lijkkisten, de dooden met huid en haar en met volledige kleeding uitstekend bewaard. In de uitgeholde gespleten boomstammen ligt de doode op hooi en huiden liefdevol opgebaard. De man draagt een hemdachtigen rok, bestaande uit een vierhoekig wollen kleed, dat reikt van de oksels tot de knieën. Aan den gordel, die in kunstvolle kwasten eindigt, hangen zwaard en dolk. Terwijl de rok uit fijne, wel oorspronkelijk witte wol bestaat, is de mantel uit grovere met hertenhaar doorweven donkere wol gemaakt. De ovaal geknipte mantel wordt aan den hals door een bronzen gesp gesloten. De muts, uit verscheidene lagen wol geperst, was vierhoekig of halfbolvormig. Zij stelt wel den oervorm van den helm voor. De voeten zijn met wollen stof en boerenschoenen bekleed, die uit één stuk leder gesneden werden. De dracht van de vrouw bestaat uit een jakje en een rok. Het jakje met halflange mouwen heeft het model van een kimono. De rok reikt tot de enkels en wordt door een veelkleurigen met kwasten versierden gordel om de heupen vastgehouden. Het haar is door een kam bijeengestoken en wordt vastgehouden door een gevlochten huifje. De drachten van de vrouw uit het bronzen tijdperk waren echter niet altijd gelijk. Zoo droeg een jong meisje, dat te oordeelen naar de bloemen, die in de kist gevonden werden in den vollen zomer begraven was, een rokje dat slechts tot aan de knieën reikte. Het haar was kort geknipt, ongeveer zooals het tegenwoordige pagekapsel en werd door een band saamgehouden. Terwijl de man slechts af en toe een gouden band om den bovenarm droeg, moeten de rijke sieraden van de vrouw, tezamen met de bonte kleuren van de kleeding, een zeer levendigen indruk gemaakt hebben. Aan den gordel droeg de vrouw een

prachtig geciseleerde sierschijf; om den hals, als een soort kraag, een prachtig sieraad, terwijl de vrije onderarmen met eenvoudige, of als spiralen gevormde ringen versierd waren. Er is bijna geen vrouwengraf, waarin een kleine dolk, als kenteeken van de vrije vrouw, ontbreekt. Men moet zich de Germanen, die voor 3500 jaar leefden, eens voorstellen, en dan vergelijken hoe zij nog tegenwoordig, in woord en beeld, door de kerken, door theater en film en in optochten worden afgebeeld, om te begrijpen, hoe wij omtrent onze voorvaderen valsch zijn voorgelicht, en hoe zeer die valsche voorlichters, en ook wij, ons aan ons voorgeslacht bezondigd hebben.

Zeer veel prijs stelden onze voorvaderen op lichaamsverzorging en sport

Evenals de kleeding, is ook de lichaamsverzorging een onfeilbare maatstaf voor de kultuur. Wanneer we hooren, dat de toch kultureel zoo hoogstaande Romeinen hun zeep moesten invoeren uit het land der Germanen, dat het stoombad en de zeep van de Germanen tot andere Europeesche volkeren kwamen, dan geeft dat tot zeer vergaande veronderstellingen aanleiding, namelijk tot die veronderstelling, welke zeer dicht bij de waarheid ligt, dat alle beschaving en kultuur, die de tegenwoordige wereld bezit, van het Noordsche ras afkomstig is. Reeds de Germaansche graven uit het bronzen tijdperk toonen aan, hoe onze voorvaderen op reinheid gesteld waren. In geen mannengraf uit dien tijd ontbreken scheermes en schaar. De mannen waren glad geschoren, terwijl het hoofdhaar tot op de schouders viel. Er is dus van het verhaal der woeste baarden van onze voorvaderen niets waar. In mannen- en vrouwengraven vindt men rijk uitgesneden kammen, een compleet toiletgarnituur, bestaande uit pincet, oorlepeltje, nagelreiniger en els aan een ring bevestigd. Geen wonder, dat de Germanen hun gezonde en verzorgde lichamen gaarne in sportwedstrijden oefenden. Zwaarddansen, paardspringen, wedloopen, kogelstooten en andere soorten van sport zijn uit den lateren tijd der Germanen voor ons bewaard gebleven. Op rotsteekeningen in Zweden uit het bronzen tijdperk zien

we meerdere malen wagenrennen afgebeeld. De renbaan van Stonehenge in Engeland, die misschien nog tot den jongeren steentijd behoort, is 1,7 K.M. lang en 100 Meter breed. Heden vermoedt men ook in de Germaanse landen op meer≠dere plaatsen zulke renbanen. In de meeste gevallen zijn op die rotsteekeningen uit het bronzen tijdperk tweegevechten afgebeeld met strijdbijl en speer, te voet en te paard. Het ridderlijke tweegevecht van man tegen man was de meest bij den aard der Germanen passende strijdwijze.

Tot heden toe onbereikbare meesterwerken in het gieten van brons vervaardigden de Germanen

Men heeft vroeger geloofd, dat de Germanen lang na de Zuidelijke volken het brons hadden leeren kennen. Heden weten wij, dat het brons, een mengsel van negen deelen koper en 1 deel tin, in het Noorden en in het Zuiden onge≠veer gelijktijdig optreedt. Het koper betrokken de Germanen meestal uit de mijnen in Midden≠Duitschland en de oostelijke Alpen. Vooral zijn kopermijnen in het bronzen tijdperk aan≠getoond in het Mansfelder District. Dat de Germanen hun bronstechniek zelfstandig vormden en volmaakten, toont het feit aan, dat eenvoudig eerst de steenen gereedschappen in de nieuwe werkstof nagemaakt werden. Eerst langzamerhand verkreeg men in vorm en versiering die volkomenheid, die wij bij germaansche bronzen zoo bewonderen. Uit de eenvoudige speld voor het gewaad, uit het steenen tijdperk, ontwikkelde de Germaan de tweedeelige sierspeld, de veiligheidsspeld. Bijl, strijdbijl en lans werden volmaakter van vorm. Alle teekenen wijzen er op, dat ook het zwaard een Germaansche uitvinding is. Het ontstond, doordat langzamerhand de kling van den dolk, uit het steenen tijdperk, verlengd werd. Even≠als deze is het bronzen zwaard altijd nog een steekwapen, geen slagwapen zooals het zwaard uit het ijzeren tijdperk. Geen Germaansch zwaard gelijkt op het andere in vorm of versiering. De gevesten in het bijzonder werden op geheel verschillende wijze uitgevoerd, het eene gegraveerd, het andere van uithollingen voorzien, die met bont gekleurde was gevuld waren, weer andere gevesten van zwaarden waren met gouddraad of goudplaat omhuld. Zooals in den lateren Germaanschen tijd bizonder beroemde zwaarden hun

eigen naam hadden, toonde de rijke versiering der zwaarden uit het bronzen tijdperk, dat de Germaan tot zijn wapen in een zeer persoonlijke verhouding stond. Geen wonder, dat de germaansche zwaarden uit den bronstijd veel beter zijn bewerkt dan de zwaarden, uit dienzelfden tijd stammend, die in Griekenland gevonden zijn, ofschoon de invloed der Indo-Germanen ook in de wapens van dien tijd nog duidelijk te herkennen is. De wapens der Germanen waren zoo goed, dat zij om hun uitstekende hoedanigheden zelfs door de Pharao's van Egypte begeerd werden. Het hoogtepunt der germaansche bronstechniek vormen echter de zoogenaamde „Luren", die groote Germaansche blaashoornen, die niet zooals onze hedendaagsche trompetten gehamerd, doch met zeer dunne wanden in brons gegoten zijn. De verschillende deelen buis werden aan elkaar gelascht; ook dit is een geweldige prestatie. De „Luren", waarvan er tot heden 53 bekend zijn, worden meestal paarsgewijze gevonden. Iedere twee, zooals runderhoorns in tegengestelde richting gevormd, zijn nauwkeurig op elkaar afgestemd. Dit laat tweestemmig spel vermoeden. De volle warme klank van de „Lure" ligt tusschen waldhoorn en bazuin. Aan deze eerwaardige instrumenten laten zich twee en twintig, over drie Oktaven verdeelde tonen ontlokken.
De Luren werden, zooals afbeeldingen aantoonen, bij godsdienstige handelingen gebruikt. Was ons slechts één van de goden- en heldenliederen behouden gebleven, die bij de germaansche feesten in het bronzen tijdperk onder de plechtige klanken van de Luren werden voorgedragen!

De Germanen uit het bronzen tijdperk waren in Europa het volk dat het rijkst aan goud was

In het Germaansche gebied tijdens het bronzen tijdperk zijn een groot aantal prachtige vondsten van goud gedaan. Het meest bekend is de goudschat van Eberswalde bij Berlijn. In een vat van aardewerk lagen acht rijk met zonne-symbolen versierde schotels, vele gouddraadspiralen, een gouden halsring, een gouden staaf enz., tot een gezamenlijk gewicht van 2,56 Kg. Op Funen (Denemarken) vond een arme daglooner bij het turfsteken negen gouden vaten met groote in paardenkoppen eindigende hengels. Bij Böslunde op See-

land (Denemarken) werden twee dergelijke vaten met hengsels, twee groote ketels en twee voetbaden gevonden. In Nors op Jutland kwamen honderd 12 cm. lange in elkaar gepakte gouden scheepjes te voorschijn. Hiermede zijn slechts eenige der talrijke Germaansche goudvondsten ge= noemd. Bijna ieder Germaansch meisje droeg, zooals de vondsten uitwijzen, minstens één gouden spiraalvormigen vingerring. Nemen wij aan, dat het goud uit het bronzen tijd= perk, hetwelk zich heden in Musea bevindt, 1—2 procent van het werkelijke germaansche bezit uitmaakt, dan hadden alleen de in Denemarken levende Germanen 95000 Kg. goud. Wanneer wij de kaart van Kossina bekijken, waarop de goudvondsten uit het bronzen tijdperk aangeteekend zijn, dan zien wij een opeenhooping der vondsten in het Ger= maansche gebied. Germaansche gouden voorwerpen werden echter ook ver buiten het germaansche woongebied uitge= voerd. Het ruwe goud betrokken de Germanen uit Ierland en Zevenburgen, waarschijnlijk wiesch men het echter ook uit het zand van de middel=Europeesche stroomen. De Ger= maansche goudrijkdom in het bronzen tijdperk toont de wel= vaart aan van onze, de landbouw beoefenende, voorvaderen. Vindt men in Zuidelijke landen slechts gouden voorwerpen in paleizen en vorstengraven, bij ons in het Noorden hadden alle vrije menschen deel aan de goederen der kultuur.

Ondanks de hoogte, waarop de metaalarbeid stond, vormt het hout echter den grondslag van het Germaansche ambacht

Wanneer men het prachtige Germaansche goudwerk ziet, dat zelfs ver verheven is boven het Grieksche werk uit denzelfden tijd, ziet men zeer licht het feit over het hoofd, dat het zelden behouden gebleven hout de eigenlijke werk= stof der Germanen was. Uit de boomstamkisten van het oudere bronzen tijdperk kennen wij emmers uit berken= schors voor honingmeede en spanen doozen, waarin dikwijls de petten en mutsen van den man bewaard werden. Ook houten kommen met ingebrande teekeningen en tinnen spijkertjes versierd. Vorm en model van de houten kom= metjes zijn geheel gelijk aan de germaansche gouden vaatjes uit dien tijd. De in de graven gevonden vouwstoelen

met leeren zitting toonen ons, dat het er in een Germaansch huis zeker echt behaaglijk uitzag. Eerst in den laatsten tijd leverde ons de Märkische bodem, door de opgravingen van Dr. Waltraut Bohm, weer nieuwe gewichtige kennis over het huis der Germanen in het bronzen tijdperk. Het stelt een verdere ontwikkeling van het Noordsche huis uit het steenen tijdperk voor; en tegelijkertijd was het een voor- looper van het Nedersaksische boerenhuis. Alle huizen liggen rondom een groot dorpsplein. De vondsten verraden ons, wiens woonplaats ze eens waren. In een huis leefde een barbier, al zijn metalen gereedschap bleef behouden. In een ander huis vertelden de vele spinnewielen en weefge- wichten van de spin- of weefkamer, waar de vrouwen en meisjes van het dorp in de lange winteravonden tezamen kwamen, en waar onder ijverig werken, sagen en sprookjes hun weg van mond tot mond vonden. Kennen wij dus eenigszins de Germaansche huizen en hun inrichting uit het bronzen tijdperk, zelden zijn groote houten gebruiks- voorwerpen behouden gebleven in hun oorspronkelijke gedaante, maar wij kunnen ze tenminste uit de Zweedsche rotsteekeningen afleiden. Daar zien we lichte renwagens met paarden bespannen en zware door runderen getrokken vier- wielige vrachtwagens. Eveneens werden ploegen door runderen, getrokken. Rijkbemande schepen varen, door peddelriemen voortbewogen, en dragen, zooals de latere Vikinger schepen, aan den steven spiralen of dierenkoppen. De kiel gaat echter niet in den steven over, maar eindigt in een bijzonderen ram. De spanten waren met bontbeschil- derde huiden overtrokken; later kwamen ook planken voor. Op vele rotsteekeningen zien we geheele rijen schepen in slagorde opgesteld, vóór welke eenige grootere schepen voor de aanvoerders liggen; onvergankelijke getuigen van de vroege zeewaardigheid van onze Germaansche voorvaderen!

De Noordsche rotsteekeningen hebben ons den oudsten godsdienst der Germanen onthuld.

Honderden van die rotsteekeningen zijn in de harde, door de gletschers uit den ijstijd gladgeschuurde ronde kruinen der rotsen gebeiteld, vooral aan de Zweedsche- en Noorsche

kusten. Het gaat hier niet om kunstwerken, maar om aanteekeningen over gewichtige gebeurtenissen en feiten, die de Germaansche boeren ter voortdurende herinnering graveerden. Beelden van de jacht, tooneelen uit den strijd, feestelijke optochten en voorstellingen van sagen en sprookjes. Men heeft de talrijke scheepsteekeningen met doodenfeesten in verbinding gebracht, daar de Germanen aan een vaart per schip naar het hiernamaals geloofden. Beelden van ploegers en dergelijke voorstellingen toonen, dat men sterk naar een goeden oogst verlangde. Met geloofsvoorstellingen hangen ook allerlei symbolische teekens samen, zooals voetafdrukken, hakenkruizen en zonneraderen. Daar de Germanen hun goden niet in menschengestalte pleegden voor te stellen, is het zeer moeilijk uit de rotsteekeningen het Germaansche geloof in het bronzen tijdperk in alle bijzonderheden te ontsluiten. Daarom zijn de weinige beelden van goden in menschengedaante bijzonder waardevol voor ons. Meermalen komt op de rotsteekeningen een drieeenheid van goden voor, en wel Thor (Donar) met de strijdbijl, den hamer of met het zonnesymbool. Zijn kleine begeleider Tyr (Ziu), wordt dikwijls met één arm voorgesteld, hij is de maangod en de maansverduistering wordt in de latere sage derwijze verklaard, dat de Fenriswolf den God Tyr één arm afbijt. De derde god heeft veel gelijkenis met den lateren Odin (Wodan), als god van weer en wind wordt hij met wijd uitgestoken vingers of met het paard als symbool der snelheid voorgesteld. Ook de latere godin der vruchtbaarheid Nerthus en de Alken, de tweelinggoden, kunnen wij reeds op de rotsteekeningen uit het bronzen tijdperk herkennen. Wij zien, dat de Germaansche godsdienst zeer oud is en in het begin nog meer dan later met natuur en uitspansel verbonden. De krachten, die zich vooral in den kringloop van het jaar, in zon, maan en weersgesteldheid openbaarden, vervulden de Germanen met diepen eerbeid. Verder toonen ons echter behouden gebleven godenwagens, heilige gouden vaten met paardekoppen, heilige strijdbijlen en hangende luchters, dat de Germanen in het bronzen tijdperk een rijk uitgebeelden godsdienst hadden. Op een grafsteen zien we priesters in lange gewaden rechts en links van een altaar staan, daarnaast voorstel-

lingen van wedstrijden en Lurenmuziek, welke ter eere der dooden gehouden werden. Op een andere rotsteekening zien we een rij vermomde gestalten, die een groote pop met zich voeren. Deze vermomde rijen leven verder in vastenavondgebruiken van verschillende streken tot op heden voort. Bij het begin van de lente wordt de winter als stroopop door het dorp gedragen en daarna onder het gejubel van het heele dorp verbrand.

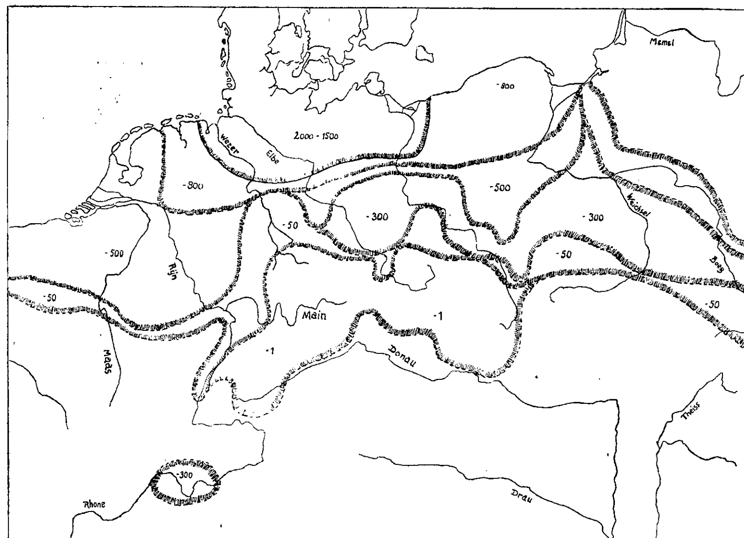
De strijd der Germanen in het ijzeren tijdperk

(van 800 vóór tot 800 ná onze jaartelling)

Twee omstandigheden bepalen het Germaansche ijzeren tijdperk. Ten eerste de kennis van het nieuwe metaal, dat eerst door de Germanen, evenals het koper, uit de Oostelijke Alpen, spoedig echter ook in het kernland der Germanen, gewonnen werd. Ten tweede echter de groote Germaansche trek, die zooals de Indo=Germaansche volksverhuizing, geheel Europa omvatte en tenslotte tot Afrika en Amerika doordrong. Drang naar daden, overbevolking, de drang naar het zonnige Zuiden, mag misschien in enkele gevallen Germanen tot den grooten trek bewogen hebben, doch het begin van de groote Germaansche landverovering was echter een gevolg van het optreden van kouder klimaat in hun woongebieden aan het einde van het bronzen tijdperk. De gemiddelde jaartemperatuur was in het bronzen tijdperk ongeveer 2 graden hooger, en in het bizonder droger dan heden. Aan het einde van het bronzen tijdperk begint een vochtig koude periode, en de bodem van Noord=Duitschland en Scandinavië was niet meer voldoende om zijn talrijke bewoners te voeden.

In het vroege ijzeren tijdperk begint de trek der Germanen naar het Oosten

Die beweging ging van het gebied tusschen Oder en Weich=sel uit, waar zich aan het eind van het bronzen tijdperk, ongeveer 800 voor onze jaartelling, een bijzonder krachtige

Kaart 2. Het winnen van hun levensgebied door de Germanen van 2000 jaar vóór tot het begin onzer jaartelling.

Germaansche volksstam ontwikkeld had. Deze Weichsel-Germanen bewaarden de asch van hun dooden in zoogenaamde huis- of gezichtsurnen. Op de gezichtsurnen is het gelaat van den doode dikwijls zeer levendig gemodelleerd, terwijl de huisurnen dikwijls den vorm hadden van een voorraadschuur op stijlen of pooten, zooals men ze heden nog in Scandinavië en in de Alpen opricht, ter bescherming tegen vochtigheid van den bodem en tegen het opvreten door muizen. Naar het toenmalige volksgeloof houdt de ziel zich gaarne in de voorraadschuur op. Misschien dacht men, dat juist, zooals het in de voorraadschuur bewaarde koren opnieuw kiemt, ook de doode tot nieuw leven ontwaken moest. De menschen van de gezichtsurnen bevolken ± 500 voor onze jaartelling geheel Polen en Silezië. Daar stooten zij op de Illyriërs, de dragers van de zoogenaamde Lausitzer cultuur. Na aanvankelijken weerstand in hun vaste burchten, kunnen de Illyriërs niet standhouden tegen den stormloop der jeugdig sterke Germaansche volksscharen; zij wijken ten deele naar het Zuiden uit, in het latere Illyrië, deels vermengen zij zich met de Germaansche veroveraars, waarbij wij nu de Bastarnen, d.w.z. de bastaarden en de Skiren, d.w.z. de Schiren = onvermengde onderscheiden kunnen. Maar ze blijven niet lang in Oost-Duitschland. In een breed front trekken ze verder langs den Noordelijken voet der Karpaten tot aan de Zuid-Russische kust van de Zwarte Zee. Daar, aan de grens van het Romeinsche wereldrijk, worden zij ongeveer 200 jaar voor onze jaartelling in bloedige gevechten gewikkeld met de Zuidelijke stadbewoners. Daar treden zij ook te voorschijn in den gezichtskring der Grieksch-Romeinsche cultuur, die voor ons op haar gedenkteekenen de gelaatstrekken dezer eerste koene Germaansche veroveraars behouden heeft en in haar aanteekeningen den naam bewaarde. De tweede Germaansche golf ging van Jutland uit. Langs den zeeweg verschenen in de tweede eeuw voor onze jaartelling eerst de Kimbren en Teutonen aan de Oostzee en drongen in snellen trek stroomopwaarts langs de Oder. Wij allen weten, hoe zij de Romeinen een geweldigen „Kimbrischen" schrik aanjoegen en zegevierend in Romeinsche gebieden binnendrongen. Dan echter toch, daar de verzorging uit het geboorteland ontbrak

en Romeinsche list ze sluw gescheiden had, een tragischen ondergang vonden. De Jutlandsche landstreken Tyland en Himmerland zijn heden nog de laatste herinnering aan de verloren zonen van den geboortegrond. Een andere Jutlandsche landstreek, Vendsijssel, bewaart den naam van den stam der Wandalen, die van hieruit zijn weg nam en langs denzelfden weg als de Kimbren en Teutonen voortdringend, in de laatste eeuw voor onze jaartelling in Silezië en groote deelen van Polen en Galicië woonplaats koos. Het nieuwe vaderland bewoonden zij eeuwenlang en de resten van hun huizen en graven verraden, dat zij het tot een hoogen levensstandaard en tot grooten rijkdom brachten. Zij waren meesters in de goud- en zilversmeedkunst, die fijnbesneden- en gegranuleerde goudplaten tot prachtige halssieraden samenstelden en hun gewaden met gouden- en bronzen spelden tezamenhielden. Ten Noorden der Wandalen strekte zich het gebied der Burgondiërs uit, die vanuit Burgundarholm, het tegenwoordige Bornholm, naar het vaste land gekomen waren. Zij kenmerkten zich door de van hen gevonden rijke vondsten in hun begraafplaatsen als meesters in de smeedkunst van wapenen. Eén- en tweesnijdende zwaarden, schilden en lansen begeleidden den dooden strijder op den brandstapel; zij werden „gedood", d.w.z. doelbewust verbogen, om met hun heer in het Walhalla tot nieuw leven en strijd op te staan. Als laatste Oost-Germaansch volk trokken ongeveer bij het begin van onze jaartelling de Goten en Gepiden uit de Zweedsche landschappen, Oost- en West-Göthland, over zee naar de omgeving van Danzig, dat naar hen Gotiskanza heette. Zooals eenige eeuwen voor hen de Bastarnen en Skiren, trokken ook zij naar het Zuidoosten. De Oost-Gothen stichtten ongeveer 200 jaar na de tijdwende aan de Zwarte Zee een machtig rijk. Op het schiereiland de Krim werd nog in de 16e eeuw Gotisch gesproken. De West-Goten bezetten Zevenburgen Walachije en de Gepiden Hongarije. In Oost-Europa leerden de Goten van de Skythen en Sarmaten de techniek met gekleurde steenen sieraden te maken en ook het ornamentale gebruik van het dier. De Goten hebben deze nieuwe sierkunst niet eenvoudig nagemaakt, doch naar hun eigen wezen omgevormd, en zoo werd de cellentechniek

met gekleurde steenen en de dierornamentiek mettertijd gemeengoed van de kunst uit de tijden der Germaansche volksverhuizingen.

Reeds vroeg werd de Rijn een Germaansche stroom

Precies zooals in het Oosten ging ook de verovering van landen in het Westen haar gang. Tegen het einde van het bronzen tijdperk, ongeveer 800 voor de tijdwende, bereikten de Germanen den Neder-Rijn. Tot 500 jaar voor onze jaartelling was de Rijn tot Bingen, evenzoo België en een deel van Noord-Frankrijk, Germaansch. In het Westen hebben de Germanen zich echter meer en meer met de onderworpen Kelten vermengd en zijn ten deele in het Keltische volk opgegaan. Zoo beroemden b.v. de Keltische stammen zich nog ten tijde van Caesar op het feit, dat zij van Germaansche afstamming waren. Wel een bewijs, dat ook op die stammen de Germaansche mensch indruk gemaakt had als drager van een hooger staande cultuur. In Zuid-Duitschland woonde in den vroegen ijzertijd het volk der zoogenaamde Hallstattcultuur, een door rijke vorsten beheerschte boerenbevolking, wier mooie peervormige veelkleurige beschilderde vaten in alle Zuid-Duitsche Musea in het oog vallen. Maar zelfs sterke vorstenburchten hebben die Hallstatt-menschen niet kunnen beschermen, toen ongeveer 500 voor onze jaartelling, vanuit het Moezelgebied, de oorspronkelijk onder sterken Noordschen invloed in de heerschende lagen staande Kelten, in Zuid-Duitschland binnengedrongen. Deze Kelten echter werden weer door de Germanen verdrongen. Reeds sedert de zesde eeuw voor de tijdwende drongen Germaansche stammen van de Beneden-Elbe tot in de Alpen, zelfs tot in Wallis door. Zoo b.v. de Tulingers, de Daliterners en de Gäsaten, die in de tweede helft der derde eeuw voor onze jaartelling als hulptroepen der Kelten in Boven-Italië tegen de Romeinen streden. In de laatste eeuw voor de tijdwende werd Zuid-Duitschland, met de Elzas tot aan de Bodenzee, door de uit het midden-Elbegebied komende Sweben niet alleen doortrokken, maar door dezen als boeren bewoond. De Sweben namen de groote

vluchtburchten der Kelten in Zuid=Duitschland in; boven=dien veroverde de Swebenkoning Ariovist groote deelen van Frankrijk.

Het korte tijdperk der vreemde Romeinsche heerschappij aan den Rijn kon den eigen Germaanschen aard niet beïnvloeden

De ver vooruit ziende Romein Caesar wist, dat een Ger=maansch Gallië, vroeg of laat, den ondergang van het Ro=meinsche rijk beteekenen zou. Slechts het bezit van den Rijnstroom kon de Romeinen zelfs in Midden=Europa hun heerschappij verzekeren. Eerst na de zwaarste veldslagen gelukte het Caesar, Ariovist te verslaan en over den Rijn terug te dringen. Toen liet Caesar den linker Rijnoever door Germaansche stammen bewonen als grenswacht tegen hun stamgenooten in het Oosten. Hieruit blijkt zonneklaar, welk een oud Germaansch land ook de linker Rijnoever met Elzas Lotheringen en het Moezelgebied, België en Noord=Frankrijk is. Deze politiek vervolgden ook Caesar's opvolgers. Om echter aan de altijd durende invallen der Germanen van den rechter Rijnoever een einde te maken, besloot Augustus in het jaar 15 voor de tijdswende tot de verovering van het kerngedeelte van Germanië. Aan de beide hoofdinvals=poorten der Germanen aan den Rijn, bij Xanten, tegenover den weg door het dal der Lippe en bij Mainz tegenover de Volkerenpoort der Wetterau, legde hij sterke legerplaatsen aan. Na aanvankelijke vorderingen der Romeinen maakte de daad van den Cherusker Hermann in het Teutoburger=woud, in het jaar 9 na de tijdswende, aan hun vorderingen een einde. Hermann's gedachte, tot het aaneensluiten van alle Germanen in den strijd tegen de vreemde Romeinsche heer=schappij, werd door verraad in zijn eigen familie vernietigd. Maar toch was het succes van zijn strijd duurzaam. Toen de Romeinen in het jaar 15 na de tijdswende nogmaals Duitsch=land binnendrongen, had deze inval slechts de beteekenis van een zwakke demonstratie. De Limes, die grenswal, dien de Romeinen tusschen Rijn en Donau aanlegden, is geen teeken van succes in den strijd, doch een verdedigingswerk voor den terugtocht. De Romeinen hadden in de Germanen

hun meester gevonden. In 260 werd ook de Limes door de Alemannen, de nakomelingen der Sweben, bestormd en zij drongen nog in hetzelfde jaar tot Boven-Italië door. Dat was reeds het einde der Romeinen, die voor de kracht der Germanen moesten wijken. Tot ongeveer het jaar 400 konden de Romeinen nog in eenige zeer versterkte steden aan den Rijn standhouden. Toen de Germanen deze steden veroverden, gingen ze niet in die steden wonen, doch bouwden, evenals vroeger, hun dorpen met de flinke met riet gedekte boerenhuizen. De Germanen hadden eigen gedachten en ideeën en maakten niets na. Ook niet de prachtige Romeinsche steenen graftomben, maar bleven bij de van oudsher tot hen gekomen eenvoudige zede der lijkverbranding. De massaproductie der Romeinsche fabrieken kon het Germaansche handwerk niet verdringen. Immer toonen de Germaansche schotels, vazen en gereedschappen een persoonlijken vorm in uitbeelding en versiering; ofschoon de onvergankelijk mooie beeldhouwwerken der Romeinen ook aan de scheppingskracht der Indo-Germanen te danken zijn. In tegenstelling met de heerschende laag van Noordsch ras in het Romeinsche volk, hebben de echte Germanen uit het kernland hun eenvoudige en meer oorspronkelijke cultuur zuiverder bewaard. Geheel in tegenstelling tot de Romeinsche gebruiken staan echter de Germaansche strijdwijze en bewapening. De Romein is van top tot teen in ijzeren helm en pantser gehuld. In de linkerhand draagt hij het zware, vierhoekige, den man bedekkende schild, in de rechter het korte, spitse zwaard. De Germaan echter rijdt slechts met een langen broek en een manteltje bekleed op zijn vlugge paard. Bij hem overwegen niet de wapenen tot verdediging, doch de wapenen tot den aanval. Zelfs het kleine, ronde schild met de scherpe punt is voor het aanstormen op den vijand uiterst geschikt. Als stoot- en werpwapen voert de Germaan een smalle lans, de frame, waarin dikwijls zegenbrengende teekens gegrift zijn. In de rechter hand houdt hij het, in den strijd van man tegen man zoo gevreesde lange zwaard. Zijn boerenaard, aan natuur en bodem gebonden, zijn ongebroken strijdgeest en niet in de laatste plaats zijn uitstekende wapentechniek, hebben den Germaan de overwinning over het versteedschte en verouderde Romeinsche

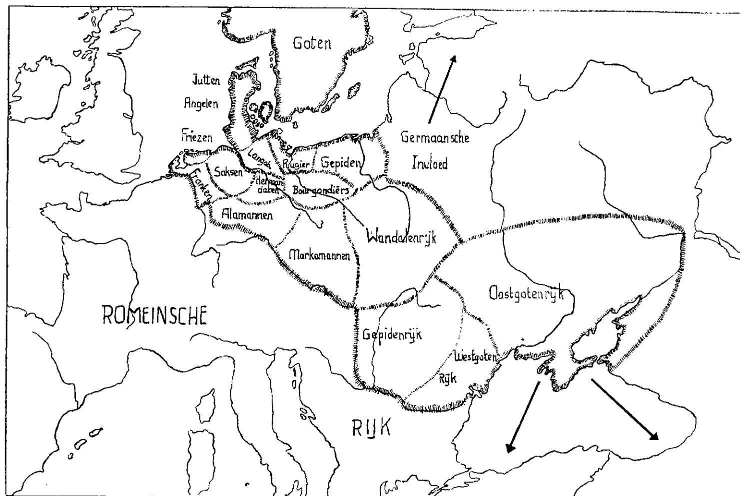
rijk gebracht. Is het niet heden als men dit leest, of er geen twintig eeuwen sedert dien verloopen zijn? Is dit boven-staande niet precies op het leger van het huidige Duitsch-land (het kernland der Germanen) van toepassing? Is het niet de geest van aan natuur en bodem gebonden Duitsche soldaten, die hen de steedsche, los van hun bodem geweekte tegenstanders doet overwinnen? Zijn het niet weer hun betere wapens en vooral hun betere wapentechniek, die hen over hunne met monsters van pantserwagens bewapende tegenstanders doet zegevieren? Is het niet de eenvoudige, trotsche boeren- en handwerkersstand, die hoog verheven staat boven het door vreemdrassisch, joodsch, kapitalistisch gebroed gemaakte economische slavenvolk uit achterbuur-ten? Is het niet zooals voor twintig eeuwen, dat volksgenoo-ten, die volwaardige soldaten van hun volk zijn, lichamelijk maar vooral psychisch altijd de meerdere zullen zijn van beklagenswaardige wezens, in wie alle eigenwaarde door het democratisch systeem systematisch is uitgeroeid? Zoo was het geen wonder, doch alleen natuurlijk, dat de Germanen de Romeinen ten val brachten en zoo is het onafwendbaar, dat het rijk der Germanen van dezen tijd weer het oude joodsch kapitalistisch wereldrijk met zijn uitgebuite men-schen, ten onder brengt. Zoo moet het zijn door de kracht der goddelijke wetten, die de ziel van een volk laat voort-leven in de beste tradities van zijn roemrijke voorvaderen.

De Oost-Germanen verlaten hun oost-europeesche woonplaatsen en veroveren het rijk der Romeinen

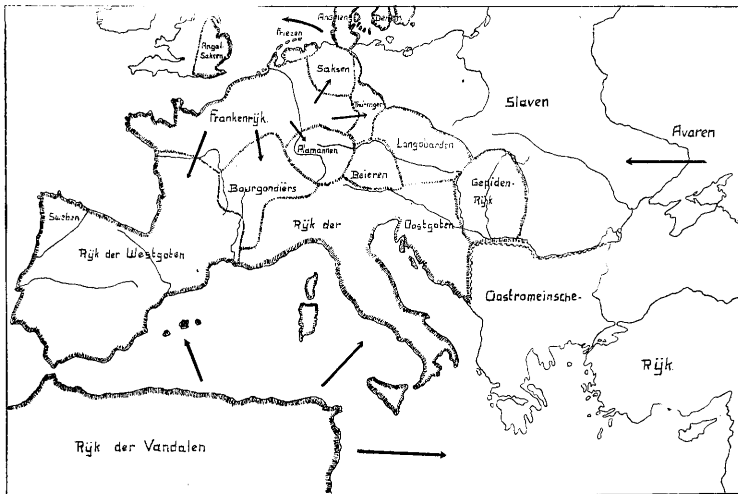
Nog in de 4e eeuw was geheel Europa tot aan de Zwarte Zee toe Germaansch. Voor eenige Germaansche stammen was het de inval der Hunnen, voor andere de verlokking het Romeinsche rijk te veroveren, die hen dreef, hun oude woonplaatsen te verlaten en naar het Zuiden te trekken. De Oost-Goten trokken van de Zwarte Zee naar Italië, de West-Goten van Zevenburgen naar Spanje, de Wan-dalen van Silezië en Noord-Hongarije tot naar Afrika. De Markomannen trokken uit Bohemen naar Beieren, de Bur-gondiërs van de Oostzeekust naar den Boven-Rijn en later

in het Rhône-dal. De Longobarden verruilden hun woonplaatsen aan de beneden-Elbe met Italië. De Sweben trokken meer en meer naar Zuidwest-Duitschland af. Langzamerhand konden in de 8e en 9e eeuw de Slaven, wier stammen op Duitschen bodem ook Wenden genoemd werden, in Oost-Duitschland indringen, want de resten der Germaansche stammen waren niet sterk genoeg meer om hun dat te verhinderen. Als jagers en visschers huisden de Wenden in de lage rivierlanden en moerassen in dichtineengebouwde dorpen, dicht op elkaar. Toch woonden ze niet alleen in het land, veel meer verraden ons de Germaansche plaatsnamen, riviernamen en landschapsnamen, zooals Danzig, Rügen (naar de Germaansche Rugiers), Silezië (naar het Wandaalsche Silingen), die tot na het korte tijdperk der Slaven bewaard bleven, dat een, zij het ook dunne Germaansche bevolking aan de oude woonplaatsen vasthield.

Wij betreuren het, dat het grootste deel der Germanen het Duitsche Oosten verliet, en dat daardoor waardevol Germaansch bloed en waardevolle Germaansche bodem voor altijd verloren gingen, die eerst door kolonisatie van het Duitsche Oosten in het begin der middeleeuwen met groote offers weer teruggewonnen moesten worden. Maar toch staan we vol bewondering voor de daden der Oost-Germanen in het Zuiden. De oude geschiedkunde, jammer genoeg ook de Duitsche, heeft de verovering van het Romeinsche rijk door de Germanen altijd zoo voorgesteld, alsof de Germanen als wilde horden door de landen met hoogere kultuur getrokken waren. En toch hebben de Germanen altijd de resten van oude kultuur geëerbiedigd en verschoond. Ja, de Goten moesten zelfs de oude Romeinsche bouwwerken beschermen tegen de vernieling door de verarmde Romeinen. Bovendien hebben juist de Goten nieuwe grootsche gebouwen en gedenkteekenen in Italië opgericht. Het bekendste is de Graftombe voor Theoderik bij Ravenna, die precies zooals de Hunnebedden in het Noorden door een enkel reusachtig steenblok bedekt is. De steenen koepel van het Theoderik Graf weegt alleen niet minder dan 5800 centenaars. De zogenaamde Romaansche bouwstijl hebben de Germaansche Longobarden uit Opper-Italië uit hun eigen

Kaart 3. De uitbreiding der Germanen naar het Oosten ongeveer in 250.

Kaart 4. De bezetting van het Romeinsche rijk door de Germanen ± 500 na onze jaartelling.

houten bouwwijze geschapen. Vooral de Wandalen werden door de latere kerkelijke geschiedschrijvers onrechtmatig veroordeeld en valsch beschuldigd, zoodat heden het „Vandalisme" nog gebruikt wordt als uitdrukking van verwoestend barbarendom. En toch wordt ons nog in het jaar 511 gemeld, dat de Wandalen bij hun verovering van Rome in 455 niet verwoestten en verbrandden en toch schrijft de Presbyter van Massalia Salvian in 440 dat, waar de Goten heerschen, slechts de Romeinen ontuchtig leefden. Waar echter de Wandalen heerschten, deden dat zelfs de Romeinen niet meer, zoo sterk werkte hun ijveren voor zedenreinheid en hun strenge tucht.

De door de Germanen in het Zuiden gestichte staten waren goed en vast in hun voegen opgebouwd. Het is misschien een fout geweest, dat de Germanen den Romeinen zeer weinig beperkingen oplegden en hun veel vrijheid lieten. Meestal namen zij een derde van het veroverde land voor zich, om zich daarop als boeren te vestigen. Dat de Germaansche volksverhuizing ook ten opzichte van het ras in het Zuiden van ongehoorden invloed was, toont nog heden de sterke Noordsche inslag in bepaalde gedeelten van Frankrijk en Opper-Italië, uit welken inslag grootendeels de latere leiders van Italië afstamden. Even sterk is die Noordsche inslag in dat deel van Hongarije, waaruit zich de magyaarsche adel steeds weer vernieuwde in het land der Szekler. Een zeer groot aantal Germaansche plaatsnamen wijst in geheel Europa op de Germaansche bewoning in den tijd der Volksverhuizingen. Italiaansche namen, zooals Alighieri, Garibaldi en Mussolini zijn van Germaanschen oorsprong. Fransche woorden zooals étable = stal, auberge = herberg en guerre = oorlog, zijn uit het Gotisch in de Romaansche taal overgegaan. Maar toch moesten de Germanen ver van hun geboorteland en temidden van vreemde volken tenslotte hun taal en daarmede hun volksch bewustzijn verliezen. Oorlogen tegen elkaar deden de rest en vooral ontbrak de aanvulling van eigen bloed uit hun stamland. Zoo doofde het eene na het andere hunner rijken uit en hun volksche gebruiken gingen onder en maakten plaats voor vreemde zeden.

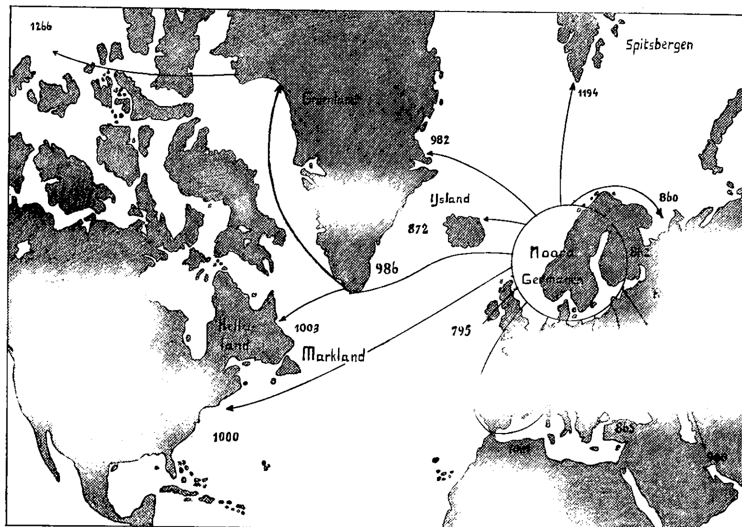
De verkeerde politiek der Frankenkoningen bevorderde vreemde invloeden in het Germaansch gebleven kernland

Hun volksch bestaan op den duur behouden, konden slechts die West=Germaansche stammen, die niet ver van hun geboorteland weggetrokken waren, daar zij met het moeder=land in den rug voortdurend nieuwe krachten ontvingen. Terwijl echter de koningen der Oost=Germanen, in den strijd om het behoud van hun volksche waarden, zeer goed inzagen, dat het noodzakelijk was de Germaansche taal en hun eigen aard te behoeden, ofschoon meestal slechts als het al te laat was, bouwden de Frankenkoningen de staat van hun kernduitsche volk bewust op vreemde Romein=sche grondslagen op. Daar Karel, de Frankenkoning, ger=maanschen eigen aard en zeden, recht, kunst, gebruiken en geloof door Romeinsche uitingen verdrong, daar hij de voltrekker eener zending werd, die de Romeinen in 400=jarigen strijd om den Rijn tevergeefs getracht hadden te vervullen, moest zijn veroveringspolitiek voor de geheele Germaansche wereld noodlottig worden. Het viel Karel niet zwaar in het kernland der Germanen, dat door sterke bloedverliezen tengevolge van de volksverhuizing verzwakt was, binnen te dringen. Hij onderwierp de Burgondiërs, Alemannen, Beieren, Saksers en Thuringers, die de grens=wacht tegen de Slaven gevormd hadden. Vooral in het land der Saksers hield hij gruwelijk huis. De Saksers waren, nadat het land ten Oosten van de Elbe Slavisch geworden was, het eigenlijke Germaansche kernvolk geworden. Onder hun leider Widukind verweerden zij zich verbitterd tegen de Frankische onderwerping. Tenslotte echter overwon de Frankische list over Saksischen moed en in het bloedbad van Verden aan de Aller vernietigde Karel duizenden dragers van de meest waardevolle Germaansche stammen. Met de misdaad tegen de kultuur, onder Karel, zijn de Germanen een verdeeld volk geworden, waarin het Noord=sche boerendom dikwijls een vertwijfelden strijd te voeren had tegen de heerschende Romeinsche richting. Eerst tegen=woordig wenden zij zich van de vreemde kultuurdoeleinden af en volgen weer datgene, wat zij naar hun eigen aard uit hun voortijd geërfd hebben.

De Noordsche landen bewaarden nog lang hun Germaanschen aard

De Zuidelijke invloeden, die sinds 800 na onze jaartelling deze landen met vreemde zeden overstroomden, kwamen met het christendom eerst 200 jaar later in het Germaansche Noorden. Hoe noodlottig dat christendom, dat de misdaad beging, de Germaansche kultuur te vernietiqen, in deze landen werkte, toont het beste een vergelijking met Zweden en Noorwegen in dienzelfden tijd. Terwijl door de vernietiging der Germaansche kultuur in deze landen door het christendom niets meer tot stand werd gebracht en de levensomstandigheden en zeden der menschen dieper en dieper zonken, werd in Zweden en Noorwegen in die twee laatste eeuwen, toen daar het zoogenaamde Germaansche heidendom nog heerschte, veel tot stand gebracht. Vooral wat het zeewezen en den scheepsbouw betreft, werden daar bewonderenswaardige resultaten bereikt. Reeds in de vijfde eeuw waren de Germaansche kustbewoners van de Noordzee per schip tot de Loiremonding doorgedrongen. De Angelen en de Saksers veroverden over zee het Germaansche eilandenrijk. Een prachtig Germaansch schip uit dezen tijd werd in Rydammoor gevonden en is heden een sieraad van het museum te Kiel. Na de kultuurmisdaad van het christendom in deze landen ging de heerschappij ter zee aan de menschen der Noordelijke landen (Noorwegen en Zweden) over. Een laatste machtige Germaansche golf van menschen zond het Noorden uit.

De Denen veroverden Engeland. Zij vernietigden de Welsche kusten tot aan Italië. De Zweden voeren de groote Russische stroomen af tot in de Zwarte Zee en naar Griekenland evenals over de Kaspische Zee tot naar Perzië. Zij vestigden datzelfde Russische rijk, dat nog in 1917 bestond. Ook in de gebieden der groote Oost-Duitsche stroomen Oder en Weichsel vermeerderden zich de kenteekenen van een voortdringen der Vikingen. Schepen en zwaarden bleven voor ons in den bodem bewaard, beide symbolen voor de krijgstochten van deze koene veroveraars. En alles, wat in de Slavische woongebieden aan kunstwerken voor den dag kwam, draagt den prachtigen stijl van de sier-

Kaart 5. De levensruimte der Vikingers in het jaar duizend.

kunst der Vikingers. De Noorwegers of Noormannen schiepen hun rijken in Noord-Frankrijk, Engeland en Sicilië. Zij bevolkten IJsland, ontdekten Spitsbergen en Groenland, zij voeren zelfs langs de Noordkaap tot in de Witte Zee en ongeveer in het jaar 1000 ontdekte de Noor Leif Amerika, vijf eeuwen voor Columbus. De Vikingers brachten door hun zeereizen een sterken opbloei van den handel; een groote ommuurde handelsstad der Vikingers, Haithabu, wordt tegenwoordig in de nabijheid van Sleeswijk uitgegraven. De schoonste vondst uit den Vikinger tijd is echter het graf van koningin Osa, de grootmoeder van Harold Schoonhaar, die geheel Noorwegen veroverde. In een grooten grafheuvel, den Osenberg, in de buurt van de Oslofjord, werd de koningin ongeveer in 850 bijgezet. Zij ligt in haar zeiljacht met haar geheele huisraad, haar keukeninrichting, haar stoelen en bedden, haar vier prachtig gesneden sleden en haar uitmuntenden wagen, die zelfs veeren bezat.
In de kerken van Noorwegen, in de blokhuizen van Zweden, is de Germaansche houtsnijkunst en houttechniek uit den Vikingertijd tot heden behouden gebleven, maar ook in het Germaansche hooge gevelhuis, in het boerengereedschap en -gebruiken, leven nog vele levende getuigen van onzen Germaanschen voortijd verder.

Welke cultuurwaarden schenkt ons de Germaansche voorgeschiedenis?

Over Germaansche voorgeschiedenis moeten niet diegenen spreken, die zich tot nu toe slechts met de geschiedvorsching der Romeinen en andere vreemde volken afgegeven hebben en die altijd slechts zochten te bewijzen, welke hooge kultuurwaarden de arme Germanen uit vreemde landen ontvangen hadden, maar ook zij moeten er niet over spreken, voor wie heden elke nog zoo wezensvreemde uiting van kultuur plotseling Germaansch geworden is. Wij willen geen menschenmassa, ook niet met Germaansche teekenen, maar een zuivere scheiding van eigen, en vreemden aard.

Wie zich zijn afkomst bewust werd, hem is ook de richting voorgeschreven, die hij in de toekomst verplicht is te volgen. Het verloop der geschiedenis van het Germaansche volk toont, naast groote daden van enkele heldenfiguren, oneindig vele dwaalwegen naar bedriegelijke beelden uit den vreemde.

Heden staat ons echter onze eigen aard bij de beschouwing van het vroegste Noordsche boerendom voor oogen. Voor den Germaanschen jongen is daarom het weten over volksdrachten en bewapening der Germanen en de afkomst van de Germaansche stammen gewichtiger, dan dat hij de kleeding der joodsche hoogepriesters kent of dat hij de twaalf stammen van Israël uit het hoofd kent. (Trouwens met die twaalf stammen van Israël is door de joden weer bedrog gepleegd. Het waren geen stammen die als stam bestonden, dus iets eigenaardigs hadden, doch willekeurige groepen joden, die hun schrijvers stammen genoemd hebben, als naäperij van datgene wat bij fatsoenlijke volken in stammen bestond). Wij zijn trotsch op de groote kultuurdaden van onze Germaansche voorvaderen. Wij zijn er trotsch op, op den grond te leven, die onze voorvaderen sedert oeroude tijden toebehoorde. Indien ook Germaansche randgebieden eens voor korten tijd door vreemde stammen bewoond werden, was toch immer het Germaansche kerngebied Noordsch, sinds het vrij werd van de gletschers uit den IJstijd. Alle Germaansche grensgebieden werden echter in het jongere steenen tijdperk reeds Noordsche volks⸗ en kultuurbodem. Ten tweede maal namen de Germanen van dien bodem bezit, lang voordat de Romeinen en de Slaven kwamen. Samen met de stamverwante Skandinaviërs zijn wij Opper⸗ en Nederduitschers daarom het eenige volk, wiens grondslag wat betreft ras en woonruimte van het begin af dezelfde was, het eenige volk, dat daarom werkelijk altijd het gelijke volk gebleven is. Het verwijt, dat door ons te beroemen op onze voorvaderen, dit ons de vijandschap der naburige volkeren op den hals zou kunnen halen, is ongegrond. Wij ontnemen aan geen volk het recht op hun voorvaderen trotsch te zijn, eischen echter dat recht ook voor onszelf op. Het is niet door ons toedoen, dat de Germaansche volkeren uitverkoren zijn en de wereld bijna alle kultuur gebracht hebben. Het is de

natuur, die aan den Germaanschen mensch de lichamelijke= en zielseigenschappen gegeven heeft, die hem, zoowel in het verleden als in de toekomst, in staat gesteld heeft en in staat zal stellen zijn overheerschenden invloed op den kultuur der menschheid te oefenen. Ver over de tegenwoordige Duitsche grenzen heen heeft de Noordsch=Germaansche kultuur in den voortijd over geheel Europa haar beslissenden invloed laten gelden. Daarmede is ons menschen van heden een groote verantwoordelijkheid op de schouders gelegd. Professor Reinerth zei daarover in de bijeenkomst van den rijksbond voor Germaansche voorgeschiedenis te Halle: „De geschiedvorsching der vroegste tijden heeft ons getoond, dat uit het hart van Duitschland die Noordschrassische menschen uitgetrokken zijn, die aan de Middellandsche Zee tot de grondleggers werden van de klassieke kulturen. Wij gelooven daarom, dat er geen band is, die over alle grenzen heen sterker verbinden kan, ja, vereenigen kan, dan de bekentenis van den gemeenschappelijken, rassischien, kul=tureelen en Noordsch=Indogermaanschen grondslag van de meeste Europeesche volken." De kennis van de oudste geschiedenis ontneemt de Germaansche zucht, altijd het vreemde hooger te waardeeren dan het eigene, ieder recht. Wat de geschiedvorsching heden door feiten bewijzen kan, heeft, in den tijd van de grootste overheersching van het vreemde, Höderlein gevoeld, toen hij in het jaar 1799 het wondermooie gedicht schreef:

„O heilig Herz der Völker, o Vaterland,
Allduldend, gleich der schweigenden Mutter Erd',
und allverkannt, wenn schon aus Deiner
Tiefe die Fremden ihr Bestes haben....
Oft zürnt ich weinend, dass Du immer
Blöde die eigne Seele leugnest."

Onze ruimte= en tijdkaart toont hoe, tweemaal in den loop der voorgeschiedenis, zich machtige golven van Noordsch bloed van de Noord= en Oostzeekusten over Main en Oder, over deze landen en tenslotte over Europa uitstorten.
De eerste maal, de Indo=Germaansche landverovering in het steenen tijdperk, die tegelijkertijd het ontstaan van het Ger=

maansche volk en van het huidige Europa beteekende. Dan ontwikkelt zich het Germaansche kernvolk in het bronzen tijdperk tot een ongekenden cultureelen bloei, om in het ijzeren tijdperk in taaien strijd tenslotte het Romeinsche rijk te vernietigen en de Noordsche grondslagen van Europa te vernieuwen. Te zeer was echter het Germaansche kernland uitgebloed en daarom dringt in het begin der middeleeuwen veel vreemd bloed deze landen binnen. Nu begint een lijdenstijd die door voortschrijdende ruimtebeperking en verval van het ras door de verhuizing van de beste volksdeelen gekenteekend is. Eerst heden beginnen wij ons weer te bezinnen op de meest elementaire grondslagen van ons volksdom.

Literatuur
over Germaansche voorgeschiedenis

Just Bing: „De Zonnewagen van Trundholm", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1934.

Georg Gircke: „De kleederdracht der Germanen", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1932.

Albrecht Haupt: „De oudste Kunst, speciaal de bouwkunst der Germanen", Verlag E. Wasmuth, Berlin 1935.

Hans Hahne: „Duitsche voortijd", Verlag Velhagen & Klasing, Bielefeld-Leipzig 1933.

Hans Hahne: „Doodenvereering in het oude Noorden", Verlag Diederichs, Jena 1929.

Albert Kiekebusch: „Geschiedenis uit den Duitschen voortijd", Verlag Ph. Reclam, Leipzig 1934.

Gustaf Kossinna: „De Duitsche voorgeschiedenis, een naar voren komende nationale wetenschap", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1934.

Gustaf Kossinna: „Oud-Germaansche cultuurhoogte", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1935.

Gustaf Kossinna: „De Germaansche goudrijkdom in het bronzen tijdperk", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1913.

Gustaf Kossinna: „Germaansche cultuur de eerste duizend jaar na Christus". Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1932.

Jörg. Lechler: „Over het hakenkruis", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1934.

Jörg. Lechler: „Voor 3000 Jaren", Brehm-Verlag, Berlin 1933.

Kurt Pastenaci: „Het gouden tijdperk der Germanen", Deutscher Volksbuchverlag, Berlin 1934.

Werner Radig: „Germaansche levensruimte", Frankische Verlagsbuchhlg. Stuttgart 1934.

Hans Reinerth: „Duitsche voorgeschiedenis", N.S.-Monatshefte, Juni 1932.

Hans Reinerth: „Het paaldorp Sipplingen", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1932.

Hans Reinerth: „Het Federseemoeras als woongebied van menschen uit den voortijd", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1929.

Hans Reinerth: „Paalbouwwerken aan de Bodensee", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1922.

Hans Reinerth: „Het vroege steenen tijdperk van Zwitserland", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1926.

Adama van Scheltema: „De oud Nordische kunst", Mauritius-Verlag, Berlin 1924.

Adama van Scheltema: „De vondsten op den Oseberg", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1929.

Wolfgang Schultz: „Oud-Germaansche cultuur in woord en beeld", Verlag Lehmann, München 1933.

Walther Schulz: „De Germanen, een boerenvolk", Verlag Wachsmuth, Leipzig 1934.

Walther Schulz: „Staat en samenleving in den Germaanschen voortijd", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1926.

Walther Schulz: „De Germaansche familie", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1925.

Walther Schulz: „Het Germaansche huis", Kurt Kabitzsch Verlag, Leipzig 1923.

Rudolf Stampfuss: „De voortijd aan den Rijn", Verlag Pick, Köln 1934.

Karl Theodor Strasser: „Vikingen en Noormannen", Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg 1928.

Karl Theodor Strasser: „Saksen en Angelsaksen", Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg 1931.

Karl Theodor Strasser: „De Noord-Germanen", Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg 1934.

